

ROMÂNIA

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

DIRECȚIA GENERALĂ ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE MINORITĂȚILOR ȘI RELAȚIA CU PARLAMENTUL

Str. G-ral Berthelot nr. 30, cod 010164, București, Tel. (004) 021-405 62 38, 405 62 39,
405 62 00 int. 1116, Fax.: 021 / 405 56 57

---

13 ianuarie 2010

Inspectoratele Școlare Județene și al Municipiului București

Ref.: resursele umane din rândul minorităților

După cum știți, în sistemul educațional din România funcționează unități de învățământ în cadrul cărora se studiază integral în limba maternă ori parțial (ore de limba și literatura maternă, istoria și tradițiile minorității, cât și alte discipline în limba maternă a elevului).

Dintre cele 20 de minorități naționale recunoscute oficial (albanezi, armeni, bulgari, cehi, croați, evrei, germani, greci, italieni, macedoneni, maghiari, polonezi, rromi, ruși lipoveni, ruteni, sârbi, slovaci, tătari, turci, ucrainieni), statul român asigură pentru copiii și elevii minoritari învățământ în limba maternă pentru 16 minorități, în trei tipuri de învățământ, după cum urmează:

A. Structuri de învățământ în cadrul cărora predarea se face integral în limba maternă (minoritățile *bulgară, cehă, croată, germană, maghiară, sârbă, slovacă, ucraineană și rromani*), însoțită de predarea orelor obligatorii de limba română, istoria și geografia în limba română;

B. Structuri de învățământ cu predare parțială în limba maternă a minorității (minoritățile croată și turcă);

C. Structuri de învățământ cu predare în limba română sau într-o limbă a unei minorități (altă decât limba maternă a copilului), în cadrul cărora se studiază limba maternă ca disciplină de sine stătătoare, cuprinsă în trunchiul comun (pentru toate minoritățile, dar cele mai multe situații se regăsesc în cazul minorităților *rromă, ucraineană, turcă, rusă, bulgară, sârbă, slovacă, greacă, polonă, cehă, croată maghiară, germană, armeană* etc.). De ex.: un copil maghiar sau rrom, care învață într-o școală cu predarea în limba germană, poate solicita și studiul celor 3-4 ore săptămânale de limba maternă maghiară și / sau ora de istoria și tradițiile minorității respective).

Sistemul de învățământ pentru minorități corespunde celui general din România, cuprinzând grădinițe, școli primare și gimnaziale, licee / colegii, învățământ postliceal și de maiștri, învățământ superior cu linii de învățământ în limba maternă.

Învățământul în limba maternă în România este garantat de o serie de acte normative interne (Constituția României, Legea învățământului nr. 84/1995 republicată, OG nr. 522/2006 privind îmbunătățirea situației romilor, OMEN nr. 3533/ 31.03.1999 etc.), cât și de documente externe, cuprinse în lista anexată, dintre care cităm câteva: Declarația Universală a Drepturilor Omului, Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Carta Europeană a limbilor regionale sau minoritare, Convenția privind lupta împotriva discriminării în domeniul învățământului, Tratatul de Instituire a unei Constituții pentru Europa ș.a.).

La nivel internațional, România a fost și este apreciată pentru rezultatele deosebite privind promovarea și respectarea drepturilor lingvistice ale persoanelor aparținând minorităților naționale, pentru menținerea și nuanțarea învățământului în limbile minorităților, pentru prezervarea limbii, a istoriei și culturii în limbile minorităților etc., acumulând capital de imagine în plan internațional, îndeosebi pentru modul în care a sprijinit promovarea învățământului pentru acele minorități care nu au beneficiat decât după anul 1990 de învățământ în propria limbă, ca, de pildă, minoritatea romă.

Admiterea României în structurile europene s-a datorat și consecvenței dovedite nu numai în direcția menținerii rezultatelor obținute în ceea ce privește predarea și studiul în limbile minorităților, dar, mai ales, din perspectiva inovării unor forme adaptate la specificul și mentalitățile unor minorități (a se vedea minoritatea romă, care beneficiază de o serie de programe educaționale derulate de Minister și de parteneri în continuare).

Toate aceste realizări sunt în permanență apreciate pe plan internațional, mai cu seamă cele ce privesc resursele umane educaționale provenite din rândul minorităților (educatori, învățători/institutori, profesori, directori, metodiști, mediatori școlari, consilieri școlari, maiștri etc.)

Din perspectivă statistică, se cuvine menționată realitatea că **unul din șapte elevi** din sistemul educațional românesc este elev cu identitate minoritară asumată (v. din cei 3.257 839 preșcolari și elevi un număr aprox. 500.000 sunt elevi aparținând minorităților naționale, ceea ce presupune existența în sistemul educațional românesc a unui număr proporțional de cadre didactice minoritare.

În acest context, în eventuale situații de reconfigurare a unităților de învățământ în care există predarea în limbile minorităților se cuvin avute în vedere următoarele:

- sprijinirea învățământului în limba maternă, știindu-se că este un element – cheie în reușita elevului, al diversității culturale, pe care se pot construi proiecte locale, regionale, internaționale;

- menținerea unei drepte proporționalități între numărul general de cadre didactice și cel al cadrelor didactice angrenate în sistemul de învățământ în limbile minorităților, luându-se în calcul raportul dintre numărul total de elevi și cel din rândul minorităților, respectiv numărul de cadre didactice în general și numărul de cadre didactice minoritare (de la nivel național / județean / unitate școlară);

- respectarea legislației privind structurarea și funcționarea claselor cu predarea în limbile minorităților;

- menținerea resurselor umane din rândul minorităților formate în contextul fondurilor europene, ale Ministerului și ale partenerilor săi, pentru rezolvarea problemelor a căror soluționare încă nu s-a realizat (institutorii și profesorii de limbă maternă romani și de istoria și tradițiile romilor formați în programul PHARE al Ministerului, mediatorii școlari romi, inspectorii pentru problemele educaționale ale romilor etc.), care sunt în continuare resurse monitorizate în context internațional;

- dificultățile reale de identificare a cadrelor didactice pentru asigurarea predării limbilor materne, recurgându-se, după cum se știe, la prestația unor cadre didactice necalificate ori în curs de calificare, sprijinirea acestora în contextul învățământului de calitate, care trebuie să respecte cerințele și standardele naționale (programe școlare, planificări, planuri de lecții, materiale auxiliare în propria limbă).

Cu convingerea că aceste realități vor fi în permanență în atenția Dumneavoastră, vă rugăm să procedați la difuzarea acestei scrisori în cadrul unităților de învățământ din subordine, evitându-se, astfel, reveniri asupra unor decizii luate în afara acestui context sensibil.

Cu mulțumiri,
Director general,
prof. Pásztor Gabriela

Director,
prof. Christiane Cosmatu

Consilier pentru limba rromani,
prof. univ. dr. Gheorghe Sarău

Lista documentelor internaționale în domeniul drepturilor omului și ale minorităților

- Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, adoptată de Consiliul Europei la 4 noiembrie 1950, ratificată de România prin Legea nr. 30 din 18 mai 1994, publicată în *Monitorul Oficial nr. 135 din 31 mai 1994* (art. 5, 6, 9, 14, Protocolul nr. 12)
- Convenția privind lupta împotriva discriminării în domeniul învățământului, adoptată de Conferința generală a UNESCO la 14 decembrie 1960, ratificată de România prin Decretul nr. 149 din 2 aprilie 1964
- Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, adoptată de Adunarea Generală a ONU la 21 decembrie 1965, România a aderat la Convenție prin Decretul nr. 345 din 14 iulie 1970
- Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, adoptat de Adunarea Generală a ONU la 16 decembrie 1966, ratificat de România prin Decretul nr. 212 din 31 octombrie 1974 (art. 2, 14, 20, 24, 25, 26, 27)
- Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale, adoptat de Adunarea Generală a ONU la 16 decembrie 1966, ratificat de România prin Decretul nr. 212 din 31 octombrie 1974 (art. 2, 13)
- Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare, adoptat de Consiliul Europei la 5 noiembrie 1992
- Declarația cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale, etnice, religioase și lingvistice, adoptată de Adunarea Generală a ONU la 18 decembrie 1992
- Recomandarea nr. 1134 cu privire la drepturile minorităților, adoptată de Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei la 1 octombrie 1990
- Recomandarea 1177 cu privire la drepturile minorităților, adoptată de Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei la 5 februarie 1992
- Recomandarea 1201 cu privire la un protocol adițional la Convenția europeană a drepturilor omului privind drepturile minorităților, adoptată de Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei la 1 februarie 1993
- Recomandarea 1203 referitoare la romii din Europa, adoptată de Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei la 2 februarie 1993
- Recomandarea nr. 1 privind combaterea rasismului, xenofobiei, antisemitismului și intoleranței, adoptată de Comisia Europeană Împotriva Rasismului și Intoleranței la 4 octombrie 1996
- Recomandarea nr. 2 privind instituții speciale pentru combaterea rasismului, xenofobiei, antisemitismului și intoleranței la nivele naționale, adoptată de Comisia Europeană Împotriva Rasismului și Intoleranței la 13 iunie 1997
- Recomandarea nr. 3 privind combaterea rasismului și intoleranței împotriva romilor, adoptată de Comisia Europeană Împotriva Rasismului și Intoleranței la 6 martie 1998
- Recomandarea nr. 4 privind cercetări naționale asupra experiențelor și perceperea discriminării și rasismului din punctul de vedere al victimelor, adoptată de Comisia Europeană Împotriva Rasismului și Intoleranței la 6 martie 1998
- Recomandarea nr. 5 privind combaterea intoleranței și discriminării împotriva musulmanilor, adoptată de Comisia Europeană Împotriva Rasismului și Intoleranței la 27 aprilie 1998
- Recomandarea nr. 6 privind combaterea materialelor rasiste, xenofobe și antisemite prin internet, adoptată de Comisia Europeană Împotriva Rasismului și Intoleranței la 15 decembrie 2000

- Recomandarea nr. 7 privind legislația națională pentru combaterea rasismului și discriminării rasiale, adoptată de Comisia Europeană Împotriva Rasismului și Intoleranței la 13 decembrie 2002
- Recomandarea nr. 8 privind combaterea rasismului în lupta împotriva terorismului, adoptată de Comisia Europeană Împotriva Rasismului și Intoleranței la 17 martie 2004
- Recomandarea nr. 9 privind lupta împotriva antisemitismului, adoptată de Comisia Europeană Împotriva Rasismului și Intoleranței la 25 iunie 2004
- Directiva nr. 2000/43/CE privind implementarea principiului tratamentului egal acordat persoanelor indiferent de originea lor rasială sau etnică, adoptată de Consiliul Uniunii Europene, 29 iunie 2000
- Directiva nr. 2000/78/EC privind cadrul general al tratamentului egal în angajare și muncă, adoptată de Consiliul Uniunii Europene, 27 noiembrie 2000
- Programele bilaterale de schimburi culturale și științifice dintre România și țările din care provin limbile vorbite de minoritățile naționale din România, cât și tratate, acorduri, convenții/ înțelegeri bilaterale la nivel guvernamental, ministerial etc.

Lista legislației interne în domeniu

- Constituția României, publicată în *Monitorul Oficial nr. 767 din 31 octombrie 2003* (art. 4, 6, 16, 18, 23, 30, 32, 33, 44, 59, 62, 120, 128)
- Codul penal al României, cu multiple modificări și publicări în *Monitorul Oficial* (art. 247, 317)
- Codul de procedură penală a României, cu multiple modificări și publicări în *Monitorul Oficial* (art. 7, 8)
- Legea cetățeniei române nr. 21/1991, modificată și completată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 43 din 29 mai 2003, publicată în *Monitorul Oficial nr. 44 din 6 martie 1991* și *Monitorul Oficial nr. 721 din 15 octombrie 2003*
- Legea învățământului nr. 84 din 24 iulie 1995, modificată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 36/1997 pentru modificarea și completarea Legii învățământului nr. 84/1995 și prin Legea nr. 151 din 30 iulie 1999 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 36/1997 pentru modificarea și completarea Legii învățământului nr. 84/1995, republicată în *Monitorul Oficial nr. 606 din 10 decembrie 1999*, modificată prin Legea nr. 268 din 13 iunie 2003 pentru modificarea și completarea Legii învățământului nr. 84/1995, publicată în *Monitorul Oficial nr. 430 din 19 iunie 2003* (art. 5, 8, 9, 12, 22, 25, 26, 41, 118-126, 143, 154, 180)
- Legea nr.105/1996 privind evidența populației și cartea de identitate, publicat în *Monitorul Oficial nr. 237 din 30 septembrie 1996*
- Legea nr. 178/1997 pentru aprobarea și plata interpreților și traducătorilor folosiți de organele de urmărire penală, de instanțele judecătorești, de birourile notarilor publici, de avocați și de Ministerul Justiției, publicată în *Monitorul Oficial nr. 305 din 10 noiembrie 1997*
- Legea nr. 188 din 8 decembrie 1999 privind statutul funcționarilor publici, publicată în *Monitorul Oficial nr. 600 din 8 decembrie 1999* (art. 99)
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94 din 29 iunie 2000 privind retrocedarea unor bunuri imobile care au aparținut cultelor religioase din România, publicată în *Monitorul Oficial nr. 308 din 4 iulie 2000*
- Legea nr. 148 din 26 iulie 2000 privind publicitatea, publicată în *Monitorul Oficial nr. 359 din 2 august 2000* (art. 6)
- Ordonanța de urgență nr. 94 din 29 iunie 2000 privind retrocedarea unor bunuri imobile care au aparținut cultelor religioase din România, publicată în *Monitorul Oficial nr. 308 din 4 iulie 2000*, modificată și aprobată prin Legea 94/2000
- Ordonanța nr. 137 din 31 august 2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, modificată prin Legea nr. 48 din 16 ianuarie 2002 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 137/2000, modificată prin Ordonanța 77 din 28 august 2003 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, publicate în *Monitorul Oficial nr. 431 din 2 septembrie 2000*, *Monitorul Oficial nr. 69 din 30 ianuarie 2002*, *Monitorul Oficial nr. 619 din 30 august 2003*
- Legea nr. 215 din 23 aprilie 2001 privind administrația publică locală, publicată în *Monitorul Oficial nr. 204 din 23 aprilie 2001* (art. 17, 40, 43, 51, 90, 106)
- Legea nr. 416 din 18 iulie 2001 privind venitul minim garantat, publicată în *Monitorul Oficial nr. 401 din 20 iulie 2001*
- Ordonanța de urgență nr. 31 din 13 martie 2002 privind interzicerea organizațiilor și simbolurilor cu caracter fascist, rasist sau xenofob și a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârșirea unor infracțiuni contra păcii și omenirii, publicată în *Monitorul Oficial, nr. 214 din 28 martie 2002*
- Legea nr. 504 din 11 iulie 2002, Legea audiovizualului, publicată în *Monitorul Oficial nr. 534 din 22 iulie 2002*

- Legea nr. 612 din 13 noiembrie 2002 pentru formularea unei declarații privind recunoașterea de către România a competenței Comitetului pentru Eliminarea Discriminării Rasiale, în conformitate cu art. 14 din Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, adoptată de Adunarea generală a Organizației Națiunilor Unite la New York la 21 decembrie 1965, publicată în *Monitorul Oficial nr. 851 din 26 noiembrie 2002*
- Strategia Guvernului României de îmbunătățire a situației romilor aprobată prin Hotărârea de Guvern 430 din 24 aprilie 2001, publicată în *Monitorul Oficial nr. 252 din 16 mai 2001*
- Ordin privind aprobarea programei școlare pentru disciplina opțională „**Educație interculturală**” (curriculum la decizia școlii pentru învățământul gimnazial) și a programei școlare revizuite pentru disciplina opțională „Drepturile omului” (curriculum la decizia școlii pentru liceu) nr. 3774 / 22.04.2008;
- Notificarea MECT nr. 27 481/28 februarie **2008** cu activitățile privind admiterea candidaților romi în învățământul liceal și profesional de stat, în anul școlar 2008/2009;
- Notificarea MECT nr. 26 596/14 februarie **2008** privind profilul și tipurile de activități ale tutorelui școlar pentru elevii rromi de liceu;
- Notificarea MECT nr. 26 595/14 februarie **2008** privind exemple de activități ale metodistului pentru școlarizarea / predarea limbii și istoriei rromilor / ale profesorului de limba rromani;
- Notificare MECT nr. 25 436/ 28 ianuarie **2008** cu precizările MECT privind încadrarea mediatorului școlar;
- Notificarea MECT nr. 42 047/4 octombrie **2007** privind Fișa cu modalitățile de antrenare / motivare a cadrelor didactice (educatori/ învățători) în organizarea și derularea grădiniței estivale premergătoare clasei I (anual, 3-4 săptămâni în intervalul august – septembrie), destinată copiilor rromi și nerromi care nu au frecventat grădinița și urmează să se înscrie la cl. I
- Ordinul MECT nr. 1529/18 iul. **2007** privind dezvoltarea diversității în curriculumul național (publicat în M. Of. R. nr. 670/1.X.2007);
- Ordinul MECT nr. 1539/19 iul. **2007** privind normele de încadrare și de activitate ale mediatorului școlar (publicat în M. Of. R. nr. 670/1.X.2007);
- Ordinul MECT nr. 1540/19 iul. **2007** privind interzicerea segregării școlare a copiilor romi și aprobarea Metodologiei pentru prevenirea și eliminarea segregării școlare a copiilor romi (publicat în M. Of. R. nr. 692/11.X.2007);
- Notificarea nr. 29546/06. 04. **2007** privind *reactualizarea componentei CMIS* (Comisia Ministerială pentru Implementarea Strategiei de Îmbunătățire a Situației Romilor);
- Notificarea MECT nr. 28 859/26 martie **2007** referitoare la aprobarea *Fișei postului privind activitatea inspectorilor școlari pentru problemele educaționale ale romilor.*
- Nota MECT nr. 28859/23 martie **2007** privind *întregirea normelor* pentru inspectorii școlari pentru problemele educaționale ale romilor;
- Notificarea MECT nr. 26 256/12 februarie **2007** *privind aprobarea și derularea Fișei de lucru a metodiștilor pentru școlarizarea romilor;*
- Notificarea MEC nr. 48 897/13 noiembrie **2006** privind *Calendarul romilor* (cu destinație școlară);
- Notificarea MEC nr. 42 622/25 octombrie **2006** privind *derularea unor activități specifice școlarizării romilor.*